

1.- Les cooperatives catalanes d'habitatge PROHA, PORFONT i SUMA, acorden finançar la producció d'un documental de CONOSUD sobre el cooperativisme de vivenda per ajuda mútua en Uruguai

Les cooperatives catalanes de habitatge PROHA, PORFONT i SUMA, a més de SOGEUR, societat gestora de cooperatives de vivenda, han acordat amb CONOSUD finançar la producció d'un documental explicatiu de les experiències del moviment cooperatiu de vivenda per ajuda mútua de Uruguai, que es desenvolupa des de fa més de tres dècades en aquest país, representat per la Federació Uruguaiana de Cooperatives de Vivendes per Ajuda Mútua (FUCVAM). La FUCVAM va ser fundada en 1970 i s'ha convertit en un important instrument social de resposta a les evidents insuficiències del "mercat" que no garanteix en molts països de Amèrica Llatina (i ara també al nord) vivendes dignes per a la població de rendes mitjanes i baixes, a preus assequibles.

Avui en dia, la FUCVAM (www.fucvam.org.uy) és la major i més activa organització uruguaiana d'acció col·lectiva en el camp de la vivenda popular i el desenvolupament urbà. Unes 430 cooperatives de base, en diferents etapes de desenvolupament –en formació, en tràmit, en construcció i habitades–, integren, en un país com Uruguai de poc més de 3 milions d'habitants, la realitat actual de la FUCVAM que envolta a unes 18.000 famílies d'ingressos baixos i mitjans (entre 200 i 500 dòlars mensuals), representatives d'un ampli ventall de persones del més divers origen, i constitueix una organització que s'estén pràcticament per tot el país.

El sistema cooperatiu per ajuda mútua implantat amb èxit en Uruguai es basa en dos premisses essencials: la *ajuda mútua* de tots els cooperativistes en la construcció de les vivendes i la *propietat social* de les mateixes un cop construïdes, que dona dret al usdefruit permanent de la vivenda pels socis cooperativistes, usdefruit transmissible als fills i descendents però que no implica propietat individual de la mateixa. Les vivendes són propietat de la cooperativa i en cas de marxa de la mateixa, el cooperativista rep el capital invertit actualitzat.

L'ajuda mútua és un *recurs econòmic* per a la producció social de l'habitatge, encara que no solament ni principalment és això. És un recurs econòmic en la mesura en què, al substituir una part important de la mà d'obra necessària per a la construcció per la dels propis interessats, es disminueixen notablement els costos directes i indirectes del producte final i, amb això, es facilita l'accés a la vivenda a sectors més nombrosos de les capes populars. La presència dels cooperativistes a l'obra per fer ajuda mútua reforça per una altra part les

possibilitats de gestió, així com el control social en l'ús dels recursos comuns, tant materials com humans.

1. Seu de la FUCVAM en el carrer Eduardo Víctor Haedo, en Montevideo (Foto CONOSUD)

Els significats de l'ajuda mútua no acaben, però, en aquesta dimensió estrictament econòmica. Hi ha també, i això és encara més important, *profundes repercussions socials* en el fet de que siguin les pròpies famílies les que participin amb el seu esforç personal en la construcció de les vivendes. Això genera una *cohesió social* molt important en el col·lectiu i *crea valors de solidaritat i cooperació* i el convenciment que la unió, la organització i l'esforç conjunt permeten superar barreres que d'altre manera seria impossible superar.

D'aquests elements sorgeixen les iniciatives i emprendiments que els grups realitzen després de terminar les vivendes, dotant, no tan sols al propi grup cooperatiu sinó també al barri sencer on s'ubiquen, de serveis bàsics dels que mancaven: des de portar sanejament a una zona en la que no existia a construir-hi una escola comunitària per atendre les necessitats de la cooperativa i el barri. L'experiència cooperativa prossegueix amb noves iniciatives de caire social i econòmic: construcció de centres de salut comunitària amb gestió cooperativa, aprenentatge d'oficis vinculats al sector de la construcció, que possibilita nous emprendiments cooperatius en aquest sector, etc., incidint així en la transformació estructural de la realitat mitjançant estratègies vinculades al desenvolupament local.

La FUCVAM va tenir un rol molt significatiu en la coordinadora social opositora al govern de la dictadura militar entre 1973 i 1985, propiciant conjuntament amb el moviment sindical, el moviment estudiantil i organitzacions defensores dels

drets humans la creació d'un front comú d'accions pro-democràtiques en la anomenada "Intersocial", que un cop recuperada la institucionalitat democràtica es transformaria en un espai alternatiu de generació de propostes orientades a la reactivació econòmica i social del país. Amb aquesta mateixa orientació es produeix la integració de FUCVAM a la Conapro- Concertació Nacional Programàtica-, a la CoVip- Coordinadora de vivenda popular i a la Confederació Uruguaiana de Cooperatives (CUDECOOP). La FUCVAM ha tingut també una activa participació durant els darrers anys en l'organització dels plebiscits i referèndums nacionals al voltant de la vigència dels drets humans, la preservació del sistema de seguretat social i de les empreses públiques i el desenvolupament de l'educació pública, en resposta a les polítiques neoliberals dels governs anteriors al de Tabaré Vázquez.

2. Vivendes de construcció cooperativa per ajuda mútua: Complex de la cooperativa COVISS 90-II, integrada en FUCVAM. C/ Cambay, cantonada Campoamor. Nord-est de Montevideo (Foto CONOSUD)

L'experiència del sistema uruguaià de cooperatives de vivenda per ajuda mútua i de propietat social s'ha convertit en una "tecnologia social" que s'està "exportant" a d'altres països de Amèrica Llatina com instrument útil per intentar resoldre els problemes del greu dèficit d'habitatge digne pels sectors populars. Així, amb el recolzament del Centre Cooperatiu Suec (SCC, www.utangranser.se), Agència de cooperació de les cooperatives sueques, i també d'alguns altres organismes de cooperació internacional, com l'Agència Espanyola, Habitat per a la Humanitat, etc., la FUCVAM està difonent avui en dia aquesta experiència en Paraguai, Brasil, Bolívia, Hondures, Guatemala, El Salvador i Nicaragua i ha estat cridada també a Perú i Equador, en un exemple de cooperació Sud-Sud. De fet, a Paraguai ja s'estan inaugurant els primers

barris cooperatius construïts pel sistema d'ajuda mútua, amb ajuda financera del Centre Cooperatiu Suec que ahora finança l'assessorament tècnic per part de FUCVAM a les cooperatives d'aquest altre país del Mercosur.

La relació dels socis de CONOSUD amb la FUCVAM és, en alguns casos, molt antiga. Des de el Fòrum Social Mundial de Caracas, en gener de 2006, aquesta relació s'ha anat estretant. En el viatge que diversos membres de la Junta Directiva de CONOSUD van fer a Argentina, Uruguai i Brasil al setembre de 2007 (vegeu CONOSUD Informa n. 25), les reunions i entrevistes que van tenir amb dirigents de FUCVAM van servir per concretar la idea de realitzar un documental divulgatiu i de sensibilització sobre aquesta interessant experiència de producció social de vivenda. El projecte de CONOSUD es va presentar a una sèrie de cooperatives catalanes d'habitatge que han acordat el seu finançament a partir de la seva sensibilització sobre el fet de que aquí, també al nord, patim el problema de la vivenda i que cal conèixer experiències exitoses, en aquest cas desenvolupades en països del sud.

Per a la producció d'aquest documental, CONOSUD compta amb la col·laboració i assessorament de Pedro Lorenzo Gálligo, Arquitecte i professor de la Universitat Politècnica de Catalunya, Benjamin Nahoum, Enginyer i professor de la Facultat d'Enginyeria de la Universitat de la República (Montevideo), assessor de la FUCVAM, i de Walter Kruk, Arquitecte, professor de la Facultat d'Arquitectura d'aquesta Universitat i també assessor de la FUCVAM.

2.- L'Ajuntament de Canyelles (Garraf) atorga a CONOSUD una subvenció de 8.000 euros pel projecte de la cooperativa "Dones produint sucs" que es desenvolupa en l'Estat brasiler de Bahía

El grup comarcal de socis de CONOSUD del Garraf ha rebut la comunicació de l'atorgament per l'Ajuntament de Canyelles, dins de les seves partides pressupostàries de cooperació al desenvolupament, d'una subvenció de 8.000 euros pel projecte "Dones produint sucs" presentat per la nostra Associació amb la Cooperativa agro-industrial de dones APAEB, en el municipi brasiler de Feira de Santana (Bahía). Com ja hem informat en d'altres ocasions, aquest projecte (que pot ser consultat en la web de CONOSUD) es desenvolupa amb la nostra contrapart en Brasil, la organització de cooperatives UNISOL Brasil (www.unisolbrasil.org.br) i es va iniciar en setembre de 2007. La seva finalització està prevista per finals d'agost d'aquest any. Amb aquesta subvenció de l'Ajuntament de Canyelles i les que han atorgat d'altres institucions locals de la comarca del Garraf, com l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú (10.000 euros), Sitges (8.000 euros), o d'altres com Calafell (2.000 euros), el projecte ha rebut fins el moment un finançament de 28.000 euros (el 84 %) de les seves necessitats de finançament extern.

3.- CONOSUD participarà al Dia de la Terra que es celebrarà a Barcelona, els propers dies 19 i 20 d'abril, al Parc de la Ciutadella

Cada 22 d'Abril es commemora l'aniversari de la celebració per primera vegada al món del **Dia de la Terra** en l'any 1970. Vint anys després, el 22 d'abril de 1990, dos cents milions de persones a 141 països varen participar en el primer

Dia de la Terra Internacional. En el seu 30 aniversari, el Dia de la Terra 2000, va aplegar moltes més persones d'arreu del món marcant l'inici d'una nova etapa de conscienciació ambiental i d'activisme. El tema de l'Energia Neta ara ! va ser la força central aquell any de l'activisme arreu del món. En l'edició de l'any 2002, la Xarxa internacional del Dia de la Terra es va focalitzar a exercir pressió als caps d'estat i de govern perquè assistissin a la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible (Johannesburg, agost de 2002) i en l'edició de l'any 2003 es va centrar en la problemàtica de l'aigua. El Dia de la Terra és avui un esdeveniment anual a moltes comunitats. Les campanyes de la "Earth Day Network" (la Xarxa Internacional del Dia de la Terra) encaren les preocupacions ambientals internacionals i donen la oportunitat als individus i a les comunitats de centrar-se en els problemes ambientals locals i les seves solucions. Aquesta diada representa una gran oportunitat per crear noves xarxes per a l'acció, o per eixamplar i reforçar les existents. A cada comunitat local, el Dia de la Terra és una excel·lent manera de fer trobar la gent per un propòsit comú, conduint cap a la materialització de grans projectes amb beneficis duradors.

L'objectiu de la celebració del **DIA DE LA TERRA** és caminar vers una nova visió de la Terra com la nostra casa comuna, crear una mentalitat global que permeti d'actuar de forma activa, local i globalment, per afrontar els problemes ecològics, ja sigui personalment o col·lectivament, localment o regional/nacionalment. Es tracta d'ajudar a fer possibles canvis efectius i d'ampli abast en la legislació, les institucions, les actituds i estils de vida individuals i col·lectius de forma que les actuals relacions de domini sobre la terra i les persones es transformin en relacions harmòniques i de col·laboració mútua.

CONOSUD ha decidit participar amb un estand al Dia de la Terra pel caràcter sostenible i de desenvolupament respectuós amb l'entorn dels projectes de cooperació en els que participem. Fem una aposta convençuda per formes de desenvolupament econòmic, solidaries i sostenibles. Participarem al Dia de la Terra exposant alguns dels nostres projectes com ara la Cadena productiva del cotó ecològic (Brasil), el Projecte de formació pel desenvolupament de llavors autòctones a la província de Misiones (Argentina) per la conservació de la agrobiodiversitat de la seva paranaense i el Projecte Reciclant per al Sud, de reciclatge per a la sensibilització i educació ambiental que el nostre grup comarcal del Garraf està desenvolupant en aquesta comarca.

4.- Assemblea d'entitats promotores del Fòrum Social Català (FSCat)

El passat dia 5 de març es va celebrar en Barcelona l'assemblea d'entitats promotores del I FSCat. En l'assemblea es varen aprovar les conclusions del que ha significat aquest esdeveniment vinculat al procés del Fòrum Social Mundial i els comptes econòmics del mateix. Entre d'altres acords importants que es van prendre va estar continuar amb aquesta iniciativa i per tant convocar un segon Fòrum Social Català en març de 2010, sempre acompanyant els processos generals del moviment del FSM. Així mateix, participar de les convocatòries dels Dies d'Acció Global que es puguin plantejar des de el FSM. Els representants de CONOSUD en l'Assemblea van recolzar aquests acords. Per veure més informació: www.moviments.net/fscat

5.- Marxa de dos companys de la Junta Directiva a treballar professionalment en Amèrica Llatina: faran seguiment dels projectes de cooperació de la nostra Associació en el Mercosur

Aquests dies ens deixen temporalment dos companys de la Junta Directiva de CONOSUD que, per raons professionals, marxen a treballar a Amèrica Llatina. Aquests companys són la Núria Costa Pardo que durant cinc mesos treballarà en un Programa de la Unió Europea de intervenció social en faveles de Rio de Janeiro, amb ONGs locals. L'altre, és el company Roger Costa Caamaño que ha estat destinat a la oficina del Consorci per la Promoció Comercial de Catalunya (COPCA) en Santiago de Xile. Els companys, aprofitant les seves disponibilitats, faran viatges de seguiment dels projectes que CONOSUD desenvolupa en els països del Mercosur i mantindran relacions amb les entitats que són les nostres contraparts en la zona.

6.- Continua la programació i realització per CONOSUD d'actes-xerrada del projecte de sensibilització "Justa Trama: altre economia és possible, de la cadena productiva del cotó ecològic

El passat dia 29 de febrer, en la Biblioteca Manuel de Pedrolo de Sant Pere de Ribes, es van iniciar els actes-xerrada organitzats pels grups territorials de socis i sòcies de CONOSUD del projecte de sensibilització "Justa Trama: altre economia és possible" que ha estat inclòs per la Diputació de Barcelona en el seu Catàleg d'ofertes als Ajuntaments per 2008. Al tancament d'aquest Butlletí està concretada la realització d'actes en Vilanova i la Geltrú (3), Badalona (2), Canyelles, Cubelles, en la província de Barcelona, i en Calafell (Tarragona) i Llançà (Girona).

JUSTA TRAMA: altre economia és possible

ACTE-XERRADA

dijous 3 d'abril de 2008, a les 19 h. del vespre
Associació de Veïns Fondo de Sistrells, c/ Torrent d'en Grau, 35

BADALONA

Intervenien: Santi Serra (CONOSUD Badalona)
Manuel Moral (CONOSUD Badalona)

Organitzen: CONOSUD i AVV. Fondo de Sistrells

Col·laboren: Ajuntament de Badalona i Diputació de Barcelona

Àrea d'organització i comunicació de CONOSUD (11-3-08)